

Expectations of Engineering Researchers in University of Tehran from ResearchGate as an Academic Social Network

Maryam Rahmani

MA in Knowledge and Information Science; University of Tehran;
Corresponding Author marahmani@ut.ac.ir

Abdolreza Noroozi Chakoli

PhD in Knowledge and Information Science; Associate Professor;
Shahed University noroozi@shahed.ac.ir

Amir Reza Asnafi

PhD in Knowledge and Information Science; Assistant Professor;
Shahid Beheshti University a_asnafi@sbu.ac.ir

**Iranian Journal of
Information
Processing and
Management**

**Iranian Research Institute
for Science and Technology**

ISSN 2251-8223

eISSN 2251-8231

Indexed by SCOPUS, ISC, & LISTA

Vol. 33 | No. 2 | pp. 707-726

Winter 2018

Received: 29, Oct. 2016 | Accepted: 31, Jan. 2017

Abstract: The importance of investigative social networking site Researchgate services as a means to communicate, sharing of knowledge and experiences among researchers is known. This study aimed to identify expectations of engineering researchers from Researchgate as members of this network. This study is a survey and descriptive research and the mixed method was used. The sample consisted of 12 interviews in qualitative part and 144 researchers in questionnaire and quantitative research. The results showed that engineering researchers have highest membership on social networks LinkedIn and GoogleScholar following Researchgate, and on average, each researcher in research social networking sites more than two. In connection to the expectations from Researchgate, the component "communication with citation databases and the possibility of using their citation information" ranked first with the highest percentage of frequency. Knowing the number of citations is very important for researchers, so they expect RSNS reflect reliable feedback from their scholarly activities. Also they expect the most suitable criteria to facilitate and accelerate scientific-scholarly activities.

Keywords: Research Social Networking Sites, Academic Social Networking Sites, Researchgate, Engineering Researchers, University of Tehran's Engineering College

انتظارات پژوهشگران حوزه مهندسی در دانشگاه تهران از شبکه اجتماعی- پژوهشی ریسرچ گیت

مریم رحمانی

کارشناسی ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی؛
دانشگاه تهران؛
پدیده‌آور رابط marahmani@ut.ac.ir

عبدالرضا نوروزی چاکلی

دکتری علم اطلاعات و دانش‌شناسی؛ دانشیار؛
دانشگاه شاهد noroozi@shahed.ac.ir

امیررضا اصنافی

دکتری علم اطلاعات و دانش‌شناسی؛ استادیار؛
دانشگاه شهید بهشتی a_asnafi@sbu.ac.ir

دریافت: ۱۳۹۵/۰۸/۰۸ پذیرش: ۱۳۹۵/۱۱/۱۲ مقاله برای اصلاح به مدت ۱۵ روز نزد پدیدآوران بوده است.

چکیده: «ریسرچ گیت» به‌عنوان یکی از مهم‌ترین شبکه‌های اجتماعی- پژوهشی شناخته‌شده در حمایت از فعالیت‌های علمی پژوهشگران نقش به‌سزایی دارد. قابلیت‌هایی که «ریسرچ گیت» در اختیار پژوهشگران قرار می‌دهد و اهمیت خدمات این شبکه جهت برقراری ارتباط، انجام کارهای علمی تیمی، اشتراک دانش و تجارب و ... در محبوبیت هرچه بیشتر این شبکه در بین پژوهشگران افزوده است. هدف مطالعه حاضر بررسی انتظارات پژوهشگران حوزه مهندسی از «ریسرچ گیت» در راستای حمایت گسترده‌تر از فعالیت‌های علمی-پژوهشی آن‌هاست. در این پژوهش پیمایشی-توصیفی، از روش ترکیبی استفاده شد. نمونه آماری در بخش کیفی و مصاحبه شامل ۱۲ پژوهشگر فعال در «ریسرچ گیت» و در بخش کمی و پرسشنامه شامل ۱۴۴ پژوهشگر بود. نتایج نشان داد که پژوهشگران حوزه مهندسی بعد از «ریسرچ گیت» بیشترین میزان عضویت را در «لینکداین» و «گوگل اسکالر» دارند و هر پژوهشگر به‌طور متوسط در بیش از ۲ شبکه اجتماعی-پژوهشی فعالیت می‌کند. در ارتباط با انتظارات پژوهشگران از شبکه اجتماعی-پژوهشی «ریسرچ گیت»، مؤلفه «ارتباط با پایگاه‌های استنادی و امکان استفاده از اطلاعات استنادی آن‌ها» با بیشترین درصد فراوانی از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است. آگاهی از تعداد استنادات دریافتی تألیفات پژوهشی برای پژوهشگران از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است. بنابراین، پژوهشگران انتظار دارند که شبکه‌های اجتماعی-

فصلنامه | علمی پژوهشی
پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران
شاپا (چاپی) ۲۲۵۱-۸۲۲۳
شاپا (الکترونیکی) ۲۲۵۱-۸۲۳۱
نمایه در SCOPUS، JISC، LISTA و
jjpm.irandoc.ac.ir
دوره ۳۳ | شماره ۲ | صص ۷۰۷-۷۲۶
زمستان ۱۳۹۶

پژوهشی بازخورد دقیق و معتبری از فعالیت‌های علمی و پژوهشی آن‌ها را منعکس کنند. همچنین، آن‌ها انتظار دارند که این شبکه‌ها بسترهای مناسب‌تری برای تسهیل و تسریع فعالیت‌های پژوهشی ایجاد نمایند.

کلیدواژه‌ها: شبکه‌های اجتماعی-پژوهشی، شبکه‌های اجتماعی-علمی، ریسرچ گیت، پژوهشگران حوزه مهندسی، پردیس دانشکده‌های فنی دانشگاه تهران

۱. مقدمه

ظهور شبکه‌های اطلاعاتی و ارتباطی به‌عنوان یکی از مهم‌ترین وجوه تأثیرگذار بر فرایند جهانی شدن، فاصله‌ها را از میان برداشته است و در زمانی کوتاه، امکان انتقال حجم وسیعی از اطلاعات و ارتباط بین افراد در اقصا نقاط دنیا و دسترسی به اطلاعات روزآمد را فراهم می‌آورد. ارتباطات انسانی بر اساس نوع، محتوا، کیفیت و کمیت، سرعت انتقال، میزان هزینه، دسترس‌پذیری، فاصله و بسیاری مقولات دیگر قابل طبقه‌بندی هستند. اینترنت به‌عنوان مهم‌ترین محصول همگرایی اطلاعات و ارتباطات، قابلیت انجام تمام انواع ارتباطات پیش‌گفته را با هزینه‌ای کم و سرعت بالا فراهم می‌آورد و این همان مفهوم بزرگراه اطلاعاتی است (عاملی ۱۳۹۰).

در سال‌های اخیر، تعدادی از شبکه‌های اجتماعی با امکان ساخت شبکه‌های تخصصی برای پژوهشگران و گسترش ارتباطات علمی و پژوهشی فعالیت خود را آغاز کردند. «بولینگر» و همکاران با استفاده از تعریف «بوید و الیسون» که سه ویژگی شبکه‌های اجتماعی را «شناسایی، ارتباطات و اطلاعات» معرفی کرده‌اند (Boyd and Ellison 2007) و با در نظر گرفتن جنبه کاربردی «همکاری» که با پژوهشگران مرتبط است، سایت شبکه‌های اجتماعی-پژوهشی^۱ را این‌گونه تعریف کردند: خدمات مبتنی بر وب که به پژوهشگران اجازه می‌دهد، یک پروفایل همگانی یا نیمه‌همگانی درون یک سیستم محدود بسازند (شناسایی)، فهرستی از سایر پژوهشگران را که با آن‌ها وابستگی و ارتباطات مشترک دارند، ایجاد کنند (ارتباطات)، اطلاعات را با دیگر پژوهشگران در سیستم به اشتراک بگذارند (اطلاعات)، و با سایر پژوهشگران سیستم همکاری مشترک داشته باشند (همکاری).

1. Social Research Network Sites (SRNS)

آن‌ها برخی از شبکه‌های اجتماعی مانند «اسکالرز»^۱، «کلبکس»^۲، «آکادمیا»^۳، «مندلی»^۴، «مای‌نت‌سرچ»^۵، «سای‌اسپیس»^۶، «ریسرچ‌گیت»^۷ و «سایت‌یولایک»^۸ را از شبکه‌های اجتماعی وبی در بافت پژوهشی برشمردند (Bullinger et al. 2010).

«ریسرچ‌گیت» از جمله شبکه‌های اجتماعی-پژوهشی است که در سال ۲۰۰۸ توسط دو فیزیکدان به نام‌های «ایاد مدیش»^۹ و «سورن هافمیر»^{۱۰} و یک متخصص کامپیوتر به نام «هورست فیکنچر»^{۱۱} راه‌اندازی شد و گسترش یافت. در حال حاضر، این شبکه بیش از هشت میلیون کاربر دارد. مؤسسان شبکه «ریسرچ‌گیت» مأموریت خود را برقراری ارتباط بین پژوهشگران، تسهیل اشتراک، و دسترسی به خروجی‌های علمی، پژوهشی، دانش و تجربیات پژوهشگران می‌دانند. آن‌ها همچنین، امکاناتی را برای شبکه خود در نظر گرفته‌اند که به پژوهشگران در انجام امور زیر یاری می‌رساند:

- ◇ اشتراک انتشارات و دسترسی میلیون‌ها پژوهشگر به شبکه و انتشار داده و اطلاعات؛
- ◇ برقراری ارتباط و همکاری با دانشگاهیان، همکاران، نویسندگان مشترک و متخصصان در رشته موضوعی پژوهشگر؛
- ◇ دریافت اطلاعات آماری در مورد بازدید پروفایل، دریافت مقالات و استنادات به پژوهش‌های پژوهشگر؛
- ◇ سؤال و جواب برای پیدا کردن راه حل‌های مناسب برای مشکلات پژوهش؛
- ◇ یافتن شغل مناسب و تمرکز بر مشاغل پژوهشی (Researchgate 2008).

«بولینگر» و همکاران «ریسرچ‌گیت» را در ردیف سایت‌های آگاهی‌رسانی پژوهشی^{۱۲} دسته‌بندی نموده‌اند (Bullinger et al. 2010). در مطالعه‌ای دیگر مسعود و همکاران آن را

-
1. scholarz.net
  2. collabrx.com
  3. academia.edu
  4. mendeley.com
  5. mynetresearch.com
  6. scispace.com
  7. researchgate.net
  8. citeulike.org
  9. Ijad Madisch
  10. Sören Hofmayer
  11. Horst Fickenscher
  12. research awareness

سایت شبکه اجتماعی پژوهش محور^۱ معرفی کردند (Masud et al. 2012). «هارملن» نیز در پژوهشی آن را شبکه اجتماعی پژوهشگران می‌داند (Harmelen 2012). نتیجه مطالعات «مادهاسادهان» نشان داد که از میان شبکه‌های اجتماعی-پژوهشی، «ریسرچ گیت» بیشترین استفاده را در بین پژوهشگران برای انجام فعالیت‌های دانشگاهی دارد (Madhusudhan 2012). برخی از قابلیت‌ها و ویژگی‌های مهم و کاربردی شبکه اجتماعی-پژوهشی «ریسرچ گیت» عبارت‌اند از: پروفایل تخصصی پژوهشگر، خود-آرشیوی^۲، عضویت پژوهشگران در گروه‌های عمومی و خصوصی، جست‌وجوی پژوهشگران بر اساس نام پژوهشگر و نام سازمان و موضوع، جست‌وجوی مشاغل پژوهشی و کنفرانس‌ها در زمینه کاری پژوهشگر، ارتباط با سایر شبکه‌های اجتماعی، امتیاز آرجی^۳، تأیید کردن و تأیید شدن توسط سایر پژوهشگران، و ارائه تعداد استنادات به مقالات اشتراک‌گذاری شده توسط پژوهشگران (بتولی ۱۳۹۲ الف).

۲. مروری بر پژوهش‌ها

در بخش مرور پیشینه‌ها، مطالعات انجام گرفته در حوزه «ریسرچ گیت» مورد بررسی قرار می‌گیرد. پژوهش‌های بسیار نو با مضمون «ریسرچ گیت» در داخل و خارج از کشور صورت گرفته که مرتبط‌ترین آن‌ها با موضوع پژوهش حاضر از سال ۲۰۱۲ شروع می‌شود. مهم‌ترین شبکه‌های اجتماعی-پژوهشی و همچنین قابلیت‌های آن‌ها در پژوهش «بتولی» (۱۳۹۲ ب) شناسایی شده است. مبنای شناسایی قابلیت‌ها، مشاهده و بررسی شبکه‌های منتخب بود که نتایج حاصل نیز مبنای سؤالات مصاحبه قرار گرفت. مصاحبه با رویکرد مقوله‌بندی در بین پژوهشگران حوزه علوم پزشکی که در شبکه‌های اجتماعی-پژوهشی فعال بودند، انجام گرفت. از تحلیل متن مصاحبه‌ها، اهداف پژوهشگران در هفت دسته و قابلیت‌ها در هشت گروه معرفی پژوهشگر و شناسایی پژوهشگران، برقراری ارتباط و همکاری با پژوهشگران، اشتراک اطلاعات، یافتن اطلاعات، مدیریت منابع و استنادات، روزآمد نگهداشتن پژوهشگر، ارزیابی فعالیت پژوهشگران، و تنظیمات شبکه مقوله‌بندی شد. قابلیت ارزیابی فعالیت پژوهشگران با میانگین ۴/۸ سودمندترین قابلیت شناخته شد.

1. research oriented SNSs
2. self-archiving
3. RG score

و هدف معرفی پژوهشگر و به اشتراک گذاردن تألیفات پژوهشی نسبت به سایر اهداف از اهمیت بیشتری برخوردار بود. «بتولی، نظری و فهیم‌نیا» در پژوهشی با هدف بررسی برون‌داد علمی و فعالیت‌های پژوهشگران علوم پزشکی فعال در شبکه اجتماعی-پژوهشی «ریسرچ گیت»، از طریق مشاهده پروفایل پژوهشگران نتایج ذیل را بازیابی کردند: میانگین تعداد تألیفات و تعداد متن کامل بارگذاری شده در پروفایل هر پژوهشگر، به ترتیب، ۳۳ و هشت مقاله بود. به‌طور میانگین مقالات هر پژوهشگر، ۱۴۶۹ بار مشاهده و ۳۳ بار مورد استناد قرار گرفته بود. هر تألیف نیز به‌طور میانگین، ۴۳ بار مشاهده، ۱۲ بار دانلود و یک بار مورد استناد قرار گرفته بود. بیشترین سؤال مطرح شده و پاسخ داده شده از سوی پژوهشگران، به ترتیب، ۱۴ سؤال و ۶۰ پاسخ بود (۱۳۹۳). شبکه‌های اجتماعی-پژوهشی می‌توانند به‌عنوان ابزاری جهت اندازه‌گیری سنجش تأثیر مقالات علمی مورد استفاده قرار گیرند و فرهنگ‌سازی استفاده از این شبکه‌ها، ارتقاء سطح اچ‌ایندکس^۱ پژوهشگران را به همراه خواهد داشت (۱۳۹۳). در پژوهش «یعقوبی» با هدف شناسایی انگیزه‌ها و تعاملات اطلاعاتی دانشمندان در «ریسرچ گیت»، نتایج ذیل گزارش شد: اعضاء با پیشنهاد همکاران با شبکه آشنا و عضو آن شده‌اند. مهم‌ترین ویژگی شبکه، امکان برقراری ارتباط و تعامل در سطح ملی و بین‌المللی و امکان انتشار سریع فعالیت‌های علمی بدون نیاز به داوری است. هدف پژوهشگران در استفاده از این شبکه، اشاعه و نمایش بهتر و بیشتر فعالیت‌های علمی‌شان است. همچنین، به‌دلیل مشکلات دسترسی به پایگاه‌های اطلاعاتی به‌طوری فزاینده جهت دسترسی به منابع اطلاعاتی نیز از آن بهره می‌برند (۱۳۹۳). در پژوهش «عرفان‌منش، اصنافی، و ارشدی» که با روش علم‌سنجی انجام شده، عملکرد ۳۰ دانشگاه و مؤسسه برتر بر اساس شاخص‌های شش‌گانه «آرجی»، تأثیرگذاری، تعداد اعضاء، تعداد مدارک، تعداد بازدید و تعداد بارگذاری بررسی شد. هدف، بررسی رابطه آماری معنادار میان اثرگذاری مدارک تولید دانشگاه‌های کشور در پایگاه استنادی «وب‌آوساینس»^۲ و شبکه اجتماعی-پژوهشی «ریسرچ گیت» بود که با استفاده از آزمون همبستگی «اسپیرمن» میان تعداد استندهای دریافتی دانشگاه‌ها در «وب‌آوساینس» و تعداد بازدید و بارگذاری مدارک این دانشگاه‌ها در «ریسرچ گیت» انجام شد. یافته‌های

1. H-index: Hirsch index

2. Web of Science

پژوهش نشان داد که رابطه آماری معنادار مثبت و ضعیفی میان تعداد اسنادهای دریافتی دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی کشور در «وب‌آوساینس» و تعداد بازدید و بارگذاری مدارک آن‌ها در «ریسرچ گیت» وجود دارد (۱۳۹۴). در پژوهش «ماده‌سادهان» با مطالعه استفاده پژوهشگران «دانشگاه دهلی» از شبکه‌های اجتماعی، کاربری شبکه‌های اجتماعی در راستای امور پژوهشی بررسی شد. نتایج حاصل از پرسشنامه ساخت یافته‌ای که بین ۱۶۰ عضو هیئت علمی توزیع گردید، نشان داد که بیشتر پژوهشگران برای انجام تحقیقات خود از شبکه‌های علمی تخصصی استفاده می‌کنند. اولویت مزایای استفاده از شبکه‌های اجتماعی به ترتیب، یافتن مطالب مرتبط با حوزه تخصصی، یافتن پژوهشگران جدید، ارتباط با پژوهشگران آشنا، و انتشار مطالب معرفی شد. از بین شبکه‌های اجتماعی تخصصی، «ریسرچ گیت» و «آکادمیا» به ترتیب، بیشترین میزان عضویت و استفاده را در بین پژوهشگران داشتند (Madhusudhan 2012). نتایج بررسی فعالیت‌ها و دلایل استفاده از شبکه‌های اجتماعی «فیس‌بوک» و «ریسرچ گیت» توسط پژوهشگران دانشگاه «نورث ایسترن هیل»^۱ در پژوهش «چاکرابورتی» نشان داد که ۹۵ درصد کاربران شبکه اجتماعی «فیس‌بوک» و ۹۳ درصد کاربران شبکه اجتماعی «ریسرچ گیت» از آن شبکه‌ها راضی بودند. در ارتباط با اهمیت شبکه‌های اجتماعی در پژوهش، نتایج نشان داد که ۷۰ درصد جامعه پژوهش (عمدتاً در حوزه علوم اجتماعی) شبکه‌های اجتماعی را ابزاری برای پژوهش می‌دانند و تنها ۳۰ درصد آن‌ها (عمدتاً در حوزه علوم محض) بر این عقیده بودند که شبکه‌های اجتماعی هیچ نقشی در پژوهش و آموزش ندارند. پژوهشگران در بیان دلایل خود از اهمیت شبکه‌های اجتماعی در پژوهش به موارد زیر اشاره نمودند: ارتباط با سایر پژوهشگران، ایجاد و افزایش علاقه به پژوهش، اشتراک اطلاعات، اشتراک تجارب پژوهشی، اشتراک عقاید پژوهشی، شناخت ابزارهای نوین پژوهش، دریافت کمک از سایر پژوهشگران، یافتن مشاغل پژوهشی، خلق ایده‌های پژوهشی، ایجاد گروه‌های بحث، آگاهی از سمینارها و کارگاه‌های آموزشی، و ... (Chakraborty 2012). پژوهش مهم دیگری که توسط «تلوال و کوشا» انجام شده، به بررسی ارتباط و همبستگی بین رتبه‌های شبکه اجتماعی-پژوهشی «ریسرچ گیت» و سایر رتبه‌بندی‌های بین‌المللی دانشگاهی می‌پردازد.

---

1. North Eastern Hill University

آن‌ها لیستی از صفحات اصلی مؤسسات را توسط SocSciBot¹ از «ریسرچ گیت» جمع‌آوری و ذخیره کردند. آمارهای به‌دست‌آمده از «ریسرچ گیت» در صفحات هر مؤسسه شامل: امتیاز «آرجی»، تعداد تألیفات، تعداد استنادات و امتیاز تأثیر تألیفات، تعداد دانلودهای تألیفات، و تعداد مشاهده تألیفات بود که با ۵ نظام معتبر رتبه‌بندی بین‌المللی دانشگاه‌ها مانند «کیواس»^۲، «ای آر دبلیو»^۳، «سی دبلیو تی اس»^۴، «تی اچ ای»^۵، «وبومتریکس»^۶ مقایسه شد. نتایج نشان داد که رتبه‌بندی بر اساس آماری که «ریسرچ گیت» ارائه می‌دهد، همبستگی نسبتاً خوبی با سایر رتبه‌بندی‌های بین‌المللی دانشگاهی دارد. بیشترین همبستگی در امتیاز تأثیر مقالات در «ریسرچ گیت» و سایر نظام‌هاست. در نتیجه، استفاده از «ریسرچ گیت» در افزایش تأثیر مقالات مؤثر است (Thelwall and Kousha 2015).

استنتاج کلی از مرور پیشینه پژوهش نشان می‌دهد که از میان شبکه‌های اجتماعی- پژوهشی، «ریسرچ گیت» بیشترین میزان استفاده و عضویت در بین پژوهشگران را دارد. اهداف عضویت و فعالیت پژوهشگران در «ریسرچ گیت» عبارت‌اند از: معرفی و به‌اشتراک‌گذاردن تألیفات پژوهشی، شناسایی و برقراری ارتباط با سایر پژوهشگران، اطلاع یافتن از فعالیت‌های پژوهشی سایر پژوهشگران، افزایش مشاهده‌پذیری و ضریب دسترسی از طریق موتورهای جست‌وجو، ارتباط با دوستان و پژوهشگران آشنا، ابزاری برای روزآمد نگه‌داشتن رزومه، جست‌وجو و دسترسی به مقالات و مطالب در حوزه پژوهشی مورد علاقه، دریافت بازخورد نسبت به کارهای علمی شخصی، و علاقه شخصی و بالا بردن سطح دانش نسبت به شبکه‌های علمی. مهم‌ترین قابلیت‌های «ریسرچ گیت» نیز شامل ارزیابی فعالیت پژوهشگر، معرفی پژوهشگر و شناسایی سایر پژوهشگران، روزآمد نگه‌داشتن پژوهشگر، یافتن اطلاعات، خودآرشیوی، برقراری ارتباط، تعامل و همکاری، و تنظیمات شبکه است. همچنین، ابزارهای سنجش فعالیت پژوهشگران در ریسرچ گیت، افق‌های جدیدی برای

۱. این نرم‌افزار برای تحلیل صفحات وب و ترسیم نمودارهای پیوندی وب‌سایت‌ها توسط گروه پژوهشی «سایبمتریکس» دانشگاه «ولورهمپتون» انگلستان طراحی شده است و از طریق نشانی <http://socscibot.wlv.ac.uk> قابل دسترسی است.

2. The QS World University Rankings
3. ARWU: The Academic Ranking of World Universities
4. The CWTS Leiden Ranking
5. The Times Higher Education Ranking
6. The Webometrics Ranking of World Universities

مطالعات آلت‌متریکس پیش روی پژوهشگران حوزه علم‌سنجی گشوده است.

مرور پیشینه‌ها نشان می‌دهد که پژوهش‌هایی در ارتباط با اهداف عضویت پژوهشگران در «ریسرچ گیت» قابلیت‌های آن در تسریع و تسهیل فعالیت‌های علمی-پژوهشی، و ابزارهای آلت‌متریکس این شبکه انجام شده است. از آنجا که پژوهشگران به‌عنوان کاربران اصلی «ریسرچ گیت» محسوب می‌شوند، مشخص نیست که انتظارات آن‌ها از این شبکه در راستای توسعه و تسهیل فعالیت‌های علمی-پژوهشی چگونه است؟ بنابراین، مسئله اصلی پژوهش حاضر بررسی انتظارات پژوهشگران از «ریسرچ گیت» به‌عنوان یکی از پرکاربردترین شبکه‌های اجتماعی-پژوهشی در راستای پیشبرد اهداف علمی پژوهشگران است. در همین راستا این پژوهش به سؤال‌های زیر پاسخ می‌دهد:

۱. مهم‌ترین شبکه اجتماعی-پژوهشی مورد استفاده پژوهشگران حوزه مهندسی کدام است؟

۲. میزان حضور و فعالیت پژوهشگران حوزه مهندسی در شبکه اجتماعی-پژوهشی «ریسرچ گیت» چگونه است؟

۳. انتظارات پژوهشگران حوزه مهندسی از شبکه اجتماعی-پژوهشی «ریسرچ گیت» چگونه است؟

۳. روش پژوهش

پژوهش حاضر از نوع توصیفی و به‌لحاظ روش‌شناسی از نوع پژوهش‌های آمیخته است. برای انجام این پژوهش از روش پیمایشی استفاده شده است. با بهره‌گیری از قابلیت جست‌وجوی نام سازمان‌ها در «ریسرچ گیت»، نام دانشکده‌های پردیس فنی «دانشگاه تهران» مورد جست‌وجو قرار گرفت. به این ترتیب، پژوهشگران عضو «ریسرچ گیت» که متعلق به پردیس دانشکده‌های فنی «دانشگاه تهران» بودند، استخراج گردید. از بین افراد عضو، تعداد ۲۴۲ پژوهشگر عضو هیئت علمی که موفق به کسب امتیاز «آرجی» در «ریسرچ گیت» شده بودند، به‌عنوان جامعه آماری در بخش کمی و کیفی پژوهش انتخاب شدند. نمونه‌های پژوهش در بخش کیفی و انجام مصاحبه به‌روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. در انتخاب نمونه آماری برای مصاحبه که تعداد ۱۲ پژوهشگر بودند، پروفایل تمامی اعضای هیئت علمی در ۹ دانشکده (مهندسی برق و کامپیوتر، مهندسی مکانیک، مهندسی عمران، مهندسی شیمی، مهندسی متالورژی و مواد، مهندسی

معدن، علوم مهندسی، مهندسی نقشه برداری، مهندسی صنایع و سیستم‌ها) پردیس فنی دانشگاه تهران جهت شناسایی پژوهشگران فعال حوزه مهندسی در شبکه «ریسرچ گیت» مورد بررسی قرار گرفت. علاوه بر کسب امتیاز «آرجی» بالای ۵۰ درصد پژوهشگران عضو شبکه، شروط دیگری نیز در نظر گرفته شد؛ از جمله، پرسش سؤال و پاسخ به سؤال سایر پژوهشگران، به این ترتیب که پژوهشگرانی برای مصاحبه در نظر گرفته شدند که در محاسبه امتیاز «آرجی» آن‌ها حداقل ۱۰ درصد امتیاز، حاصل پرسش سؤال و پاسخ به سؤال سایر پژوهشگران باشد و در مجموع، تعداد دنبال کننده‌های پژوهشگر و افراد دنبال شده توسط پژوهشگر، تعداد ۱۲ پژوهشگر باشد. در بخش کمی و تکمیل پرسشنامه نیز با استفاده از جدول «کرجسی و مورگان»^۱، تعداد ۱۴۴ پژوهشگر به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده در پژوهش حاضر شامل مشاهده پروفایل، مصاحبه، و پرسشنامه محقق ساخته بود. نتایج حاصل از مصاحبه‌ها مبنای سؤالات پرسشنامه قرار گرفت. برای سنجش روایی پرسشنامه در پژوهش حاضر از روایی صوری استفاده شد. همچنین، همسو با روایی صوری، پرسشنامه جهت تأیید روایی بین ۱۰ نفر از متخصصان علم اطلاعات و دانش شناسی توزیع شد و با استفاده از نظرات آن‌ها، تغییرات لازم در پرسشنامه اعمال گردید.

۴. تجزیه و تحلیل یافته‌ها

در ارتباط با سؤال اول پژوهش مبنی بر مهم ترین شبکه اجتماعی-پژوهشی مورد استفاده پژوهشگران حوزه مهندسی، یافته‌ها نشان داد که پژوهشگران علاوه بر «ریسرچ گیت» در سایر شبکه‌های اجتماعی-پژوهشی بین المللی و داخلی نیز فعالیت می کنند. «لینکداین» و «گوگل اسکالر» به ترتیب، دارای بیشترین عضو و شبکه «پژوهشگران ایرانی» دارای کمترین عضو هستند. در مجموع، تعداد ۳۸۶ عضویت در شبکه‌های اجتماعی-پژوهشی بین المللی و داخلی برای ۱۴۴ پژوهشگر جامعه پژوهش گزارش شد (جدول ۱). نتایج نشان داد که هر پژوهشگر به طور میانگین در ۲/۶۸ شبکه اجتماعی-پژوهشی و تخصصی حضور دارد. اولویت فعالیت پژوهشگران جامعه مورد پژوهش در شبکه‌های اجتماعی-پژوهشی نیز در جدول ۲، ارائه شده است. به این ترتیب، شبکه اجتماعی-پژوهشی «ریسرچ گیت» دارای

1. Krejcie and Morgan

بیشترین میزان اهمیت در بین پژوهشگران است.

جدول ۱. توزیع فراوانی شبکه‌های اجتماعی مورد استفاده پژوهشگران جامعه پژوهش

شبکه اجتماعی- پژوهشی	تعداد	درصد
ریسرچ گیت	۱۴۴	۱۰۰
لینکداین	۷۸	۵۴/۲
گوگل اسکالر	۶۷	۴۶/۵
آکادمیا	۵۰	۳۴/۷
مندلی	۱۹	۱۳/۲
سایت مرجع متخصصان ایران	۱۸	۱۲/۵
شبکه اجتماعی خانواده دانشگاه تهران	۶	۴/۲
شبکه پژوهشگران ایرانی	۴	۲/۸

جدول ۲. توزیع فراوانی اولویت فعالیت در شبکه‌های اجتماعی مورد استفاده پژوهشگران جامعه پژوهش

شبکه اجتماعی پژوهشی	تعداد	درصد
ریسرچ گیت	۹۹	۶۸/۸
گوگل اسکالر	۲۶	۱۸
لینکداین	۱۹	۱۳/۲

در ارتباط با سؤال دوم پژوهش مبنی بر میزان حضور و فعالیت پژوهشگران حوزه مهندسی در شبکه اجتماعی- پژوهشی «ریسرچ گیت»، مدت زمان عضویت و میزان مراجعه پژوهشگران به «ریسرچ گیت» بررسی شد. نتایج حاصل از بررسی مدت زمان عضویت جامعه پژوهش در شبکه اجتماعی- پژوهشی «ریسرچ گیت» در جدول ۳، نشان می‌دهد که زمان عضویت در ۸۸/۹ درصد پژوهشگران در این شبکه بیشتر از یک سال است. نتایج حاصل از بررسی میزان مراجعه جامعه پژوهش به «ریسرچ گیت» در جدول ۴ نیز نشان می‌دهد که ۸۱/۹ درصد پژوهشگران به صورت هفتگی، روزانه، و یا به محض دریافت ایمیل به «ریسرچ گیت» مراجعه می‌کنند. بنابراین، با توجه به نتایج حاصل از نظرسنجی پژوهشگران جامعه پژوهش، بیشتر آن‌ها کاربران فعال در «ریسرچ گیت» هستند.

جدول ۳. توزیع فراوانی جامعه پژوهش بر حسب مدت زمان عضویت در شبکه اجتماعی- پژوهشی «ریسرچ گیت»

مدت زمان عضویت	تعداد	درصد	درصد تجمعی
بیشتر از ۲ سال	۸۰	۵۵/۶	۵۵/۶
یک تا ۲ سال	۴۸	۳۳/۳	۸۸/۹
۶ ماه تا یک سال	۱۳	۹	۹۷/۹
یک تا ۶ ماه	۳	۲/۱	۱۰۰
جمع	۱۴۴	۱۰۰	

جدول ۴. توزیع فراوانی جامعه پژوهش بر حسب میزان مراجعه به «ریسرچ گیت»

میزان مراجعه	تعداد	درصد	درصد تجمعی
به محض دریافت ایمیل	۵۱	۳۵/۴	۳۵/۴
روزانه	۳۸	۲۶/۴	۶۱/۸
هفتگی	۲۹	۲۰/۱	۸۱/۹
ماهانه	۱۳	۹	۹۰/۹
به ندرت	۱۳	۹	۱۰۰
جمع	۱۴۴	۱۰۰	

در ارتباط با سؤال سوم پژوهش مبنی بر انتظارات پژوهشگران حوزه مهندسی از «ریسرچ گیت» بعد از انجام مصاحبه، برای تحلیل داده‌ها از روش تحلیل مضمونی استفاده شد. ابتدا، داده‌های هر مصاحبه پیاده‌سازی شد و پس از آن به استخراج مفاهیم و کدگذاری پرداخته شد. سپس، مفاهیم با توجه به ماهیت کیفی داده‌های مطالعه که شامل نظرات و تجارب پژوهشگران در «ریسرچ گیت» است و بر حسب شباهت و همپوشانی مفهومی کدها با استفاده از رویکرد مقوله‌بندی، تحلیل و در ۱۰ گروه دسته‌بندی شدند. نتایج در ارتباط با انتظارات پژوهشگران از «ریسرچ گیت» در جدول ۵، آمده است.

جدول ۵. انتظارات پژوهشگران جامعه پژوهش از «ریسرچ گیت»

مؤلفه‌ها و انتظارات استخراج شده	بخشی از مصاحبه‌ها
ایجاد محدودیت جهت عضویت، به طوری که تنها پژوهشگران، مجوز فعالیت در شبکه را داشته باشند	«به نظر می‌رسد، تعداد زیاد کاربران ریسرچ گیت به مرور جنبه علمی و تحقیقاتی این شبکه را کاهش می‌دهد و سطح این شبکه را در حد شبکه اجتماعی عمومی پایین می‌آورد. پالایش پروفایل‌ها و ایجاد محدودیت در عضویت می‌تواند راه حل این مشکل باشد...»
امکان تخصصی تر کردن جست‌وجوهای موضوعی با استفاده از اصطلاحنامه‌های تخصصی و ابزارهای جست‌وجوی پیشرفته	«پوشش منابع اطلاعاتی در ریسرچ گیت بالا و بیش از حد انتظار است. ابزارهای جست‌وجوی پیشرفته برای دستیابی به منابع اطلاعاتی و انجام جست‌وجوی دقیق‌تر، کمک زیادی به محقق می‌کند...»
امکان ایجاد alert برای موضوعات اخص در شبکه جهت اطلاع از جدیدترین تحقیقات آن حوزه	«... تعداد ایمیل‌های ارسالی از ریسرچ گیت در رابطه با مقالات جدید در حوزه تخصصی‌ام بسیار زیاد است ترجیح می‌دهم امکان جزئی‌تر کردن alert در شبکه ریسرچ گیت هم مثل پایگاه‌های اطلاعاتی تخصصی ایجاد شود»
ارتباط با سایر شبکه‌های اجتماعی - پژوهشی	«... علاوه بر ریسرچ گیت در آکادمیا و مندلی هم عضو هستم، اگر شبکه‌های اجتماعی با یکدیگر پیوند داشته باشند و بتوان از پروفایل موجود در ریسرچ گیت به اطلاعات پروفایل محققان در سایر شبکه‌ها دسترسی داشت، با جامعه علمی وسیع‌تری ارتباط برقرار می‌کنیم»
ایجاد پیوند از اطلاعات کتابشناختی مندرج در شبکه به پایگاه‌های اطلاعاتی مرتبط	«... برای اعتبارسنجی مقالات بارگذاری شده در ریسرچ گیت بهتر است لینک از اطلاعات مندرج در شبکه به پایگاه‌های اطلاعاتی وجود داشته باشد تا محققان در صورت عدم دسترسی به فایل تمام‌متن مقالات به پایگاه اطلاعاتی مربوطه راهنمایی شوند» «ریسرچ گیت پتانسیل بالایی در عدم رعایت حق مؤلف دارد، ارتباط از اطلاعات مقاله در شبکه به پایگاه‌ها می‌تواند در بررسی صحت اعتبار و ارزش مقاله مفید باشد...»
ارتباط با پایگاه‌های استنادی و امکان استفاده از اطلاعات استنادی آن‌ها	«بهتر است برخی ارائه‌های تصویری مانند آنچه در آرت‌ماینر ^۱ و مایکروسافت آکادمیک سرچ ^۲ در مورد افراد، ژورنال‌ها و کنفرانس‌ها عرضه می‌شود، در ریسرچ گیت نیز ارائه شود...» «... برای بازخورد کارهای علمی و فعالیت‌های پژوهشی خود از گوگل اسکالر استفاده می‌کنم، رتبه آرچی در ریسرچ گیت چندان معتبر و قطعی نیست. در مقابل جزئیاتی که گوگل اسکالر ارائه می‌دهد نسبت به ریسرچ گیت معتبرتر است»

1. Arnetminer: <https://aminer.org>

2. Microsoft Academic Search: <http://academic.research.microsoft.com>

مؤلفه‌ها و انتظارات استخراج شده

بخشی از مصاحبه‌ها

ایجاد کتابخانه شخصی شامل منابع مورد استفاده در فعالیت‌های پژوهشی پژوهشگر

«... از مندلی به‌عنوان نرم‌افزار مدیریت استنادی استفاده می‌کنم. قابلیت ذخیره منابع مورد استفاده در کتابخانه شخصی این شبکه بسیار مناسب است. با علامت‌گذاری منابع و مقالات جدید مرتبط با پژوهش‌های خودم، آن‌ها را در کتابخانه شخصی‌ام ذخیره می‌کنم. اگر ریسرچ گیت هم این کارکرد را داشته باشد می‌تواند جایگزین مندلی باشد»

امکان رفرنس‌نویسی مقالات و منابع مورد استفاده به سبک‌های مختلف

«... اگر امکان رفرنس‌نویسی منابع اطلاعاتی به سبک‌های مختلف در ریسرچ گیت فراهم شود، گزینه خوبی برای ارتقاء میزان رضایت‌مندی کاربران است»

امکان برگزاری کنفرانس‌های مجازی در گروه‌های تخصصی

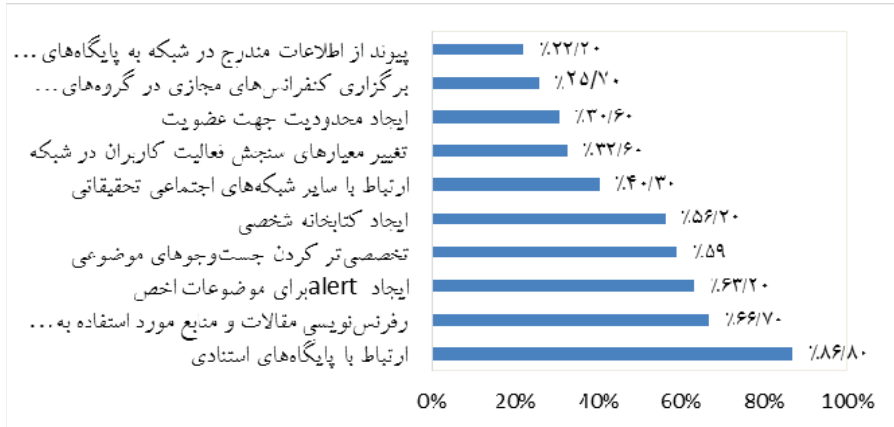
«... امکان گفت‌وگوی برخط صوتی و تصویری در بین اعضای گروه‌ها جهت برقراری ارتباط، بحث و تبادل نظر تأثیر بیشتری از گفت‌وگوی متنی دارد. با این قابلیت امکان برگزاری ویدئو کنفرانس در گروه‌های تخصصی فراهم می‌شود»

تغییر معیارهای سنجش فعالیت کاربران در شبکه

«... به نظر می‌رسد در محاسبه امتیاز آرچی در ریسرچ گیت تفاوتی در امتیاز مربوط به مقاله ژورنال معتبر و مقاله کنفرانس وجود ندارد، در صورتی که برای محققان، امکان امتیازدهی برحسب کیفیت مقالات بسیار مهم است»

«ظاهراً تعداد مقالات بارگذاری‌شده در پروفایل محققان تأثیر زیادی در امتیاز آرچی دارد که نمی‌تواند معیار مناسبی برای فعالیت محققان در شبکه باشد، چون با ایجاد پروفایل توسط محقق و بارگذاری اولیه مقالات، سایر تألیفات محقق به‌صورت خودکار توسط شبکه انجام می‌گیرد و این معیار نمی‌تواند شاخص مناسبی برای فعالیت محقق در ریسرچ گیت باشد...»

همان‌طور که نتایج پژوهش نشان داد، اولویت استفاده پژوهشگران حوزه مهندسی از شبکه اجتماعی-پژوهشی «ریسرچ گیت» از یک سو و حضور فعال آن‌ها در این شبکه از سوی دیگر، می‌تواند بیانگر این امر باشد که نظرات آن‌ها در خصوص انتظاراتشان از «ریسرچ گیت» منطقی و برپشتوانه رضایتمندی و تجربیات آن‌ها در استفاده از ابزار و قابلیت‌های «ریسرچ گیت» است. نمودار ۱، توزیع فراوانی نظرات جامعه پژوهش در ارتباط با اولویت و اهمیت انتظارات پژوهشگران از «ریسرچ گیت» را نشان می‌دهد. از منظر پژوهشگران انتظار قابلیت «ارتباط با پایگاه‌های استنادی» با توزیع فراوانی ۸۶/۸ درصد و «پیوند از اطلاعات مندرج در شبکه به پایگاه‌های اطلاعاتی مرتبط» با فراوانی ۲۲/۲ درصد به ترتیب، از بیشترین و کمترین میزان اولویت برخوردار هستند.

نمودار ۱. توزیع فراوانی نظرات جامعه پژوهش در ارتباط با اولویت انتظارات پژوهشگران از «ریسرچ گیت»

۵. نتیجه گیری

نتایج مرتبط با مهم‌ترین شبکه اجتماعی مورد استفاده پژوهشگران حوزه مهندسی نشان داد که پژوهشگران مورد بررسی علاوه بر شبکه اجتماعی-پژوهشی «ریسرچ گیت»، در سایر شبکه‌های اجتماعی نیز عضویت دارند و به فعالیت‌های تخصصی و پژوهشی در این شبکه‌ها می‌پردازند. از بین شبکه‌های اجتماعی بین‌المللی «لینکداین»، «گوگل اسکالر»، و «مندلی» در رتبه‌های دوم، سوم و چهارم قرار دارند. از بین شبکه‌های اجتماعی داخلی نیز سایت مرجع متخصصان ایران بیشترین استقبال را از سوی پژوهشگران حوزه مهندسی به خود اختصاص داده و در رتبه پنجم قرار گرفته است. همچنین، اکثریت پژوهشگران اذعان داشتند که برای آن‌ها فعالیت علمی-پژوهشی در «ریسرچ گیت» در مقایسه با سایر شبکه‌های اجتماعی اولویت دارد. در مطالعه «مادهاسادهان» شبکه‌های اجتماعی تخصصی «ریسرچ گیت»، «آکادمیا»، «لینکداین» و «مندلی» به ترتیب، در رتبه‌های اول، دوم، سوم، و نهم از نظر بیشترین میزان استفاده در بین پژوهشگران برای انجام فعالیت‌های دانشگاهی قرار داشتند (Madhusudhan 2012). در پژوهش «بتولی»، پژوهشگران حوزه علوم پزشکی به جز «ریسرچ گیت»، در شبکه‌های اجتماعی «آکادمیا»، «مندلی»، «بایومداکسپرت»، «لینکداین»، «مرجع متخصصان ایران» و نیز در انجمن‌ها، دوره‌ها، و کلوب‌ها نیز عضو

هستند (۱۳۹۲ب). مقایسه نتایج پژوهش حاضر با پژوهش «بتولی» (۱۳۹۲ب) نشان می‌دهد که پژوهشگران حوزه علوم پزشکی بعد از «ریسرچ گیت»، بیشترین میزان عضویت را در «آکادمیا» و «مندلی» دارند، در حالی که پژوهشگران حوزه مهندسی بعد از «ریسرچ گیت»، بیشترین میزان حضور را در «لینکداین» و «گوگل اسکالر» دارند. علی‌رغم تفاوت در میزان اهمیت شبکه‌های اجتماعی-پژوهشی بین‌المللی در میان پژوهشگران حوزه علوم پزشکی و مهندسی، سایت «مرجع متخصصان ایران» به‌عنوان مهم‌ترین شبکه اجتماعی داخلی در هر دو گروه پژوهشگران ارزیابی شد.

در بخشی از پژوهش «چاکرابورتی» انتظارات عنوان‌شده با پژوهش حاضر مشابه است که عبارت‌اند از: ایجاد شبکه‌ای مختص پژوهشگران، رده‌بندی تخصصی‌تر رشته‌های موضوعی، ارتباط با سایر شبکه‌های اجتماعی، دسترسی رایگان به ژورنال‌ها، ایجاد ارتباط به سایت‌های دیگر جهت دسترسی بیشتر به منابع اطلاعاتی، دسترسی به انجمن‌های بحث و ژورنال‌های الکترونیکی، ارائه تحقیقات جدید و اکتشافات علمی، گزارش پژوهش‌های اخیر حوزه‌های موضوعی خاص، تجهیز شبکه‌ها به ابزارهای پژوهش محور، و ارائه کنفرانس (Chakraborty 2012). در پژوهش «یعقوبی» دقت بازخورد پایین «ریسرچ گیت» نسبت به «گوگل اسکالر» و عدم امکان گفت‌وگوی برخط صوتی و تصویری در «ریسرچ گیت» از جمله مشکلات «ریسرچ گیت» از منظر پژوهشگران گزارش شده است (۱۳۹۳) که با مؤلفه‌های «ارتباط با پایگاه‌های استنادی و امکان استفاده از اطلاعات استنادی آن‌ها» و «امکان برگزاری کنفرانس‌های مجازی در گروه‌های تخصصی» در پژوهش حاضر همپوشانی دارد.

انتظار قابلیت «ارتباط با پایگاه‌های استنادی و امکان استفاده از اطلاعات استنادی آن‌ها» بیشترین میزان اهمیت را برای پژوهشگران دارد. همان‌طور که اشاره شد، برخی از پژوهشگران دلیل اولویت استفاده از «گوگل اسکالر» را جمع‌آوری اطلاعات مربوط به مقالات منتشر شده، مشاهده تعداد استنادات به مقالاتشان، و اچ‌ایندکس را عنوان کردند. پژوهشگران برای مشاهده و دریافت بازخورد دقیق‌تر نسبت به فعالیت‌های علمی و پژوهشی خود از شبکه اجتماعی-پژوهشی «گوگل اسکالر» استفاده می‌کنند. اهمیت استناد به منابع علمی و پژوهشی بسیار مهم است. در برخی از پایگاه‌های اطلاعاتی تعداد استناد به مقالات در «ریسرچ گیت» و «مندلی» ارائه می‌شود. همچنین، اکثر پژوهشگران به ارائه استنادات واقعی‌تر و دقیق‌تر در «ریسرچ گیت» اشاره داشتند. بنابراین، پژوهشگران انتظار

دارند بازخورد دقیق‌تر و معتبرتر از فعالیت‌های پژوهشی خود را در شبکه‌های اجتماعی- پژوهشی دنبال کنند. انتظار قابلیت «رفرنس‌نویسی مقالات و منابع مورد استفاده به سبک‌های مختلف» در رتبه دوم اهمیت قرار داشت. رفرنس‌نویسی مقالات به سبک‌های گوناگون مثل «شیکاگو»^۱، «هاروارد»^۲، «آی‌تری‌پل‌ای»^۳، «ای‌پی‌ای»^۴ و ...، از قابلیت‌هایی است که باعث تسهیل انجام فعالیت‌های پژوهشی برای پژوهشگران می‌شود. شبکه‌های اجتماعی- پژوهشی می‌توانند با ایجاد این قابلیت، میزان رضایتمندی مخاطبان و پژوهشگران خود را افزایش دهند و از فعالیت‌های علمی و پژوهشی پژوهشگران حمایت گسترده‌تری داشته باشند. انتظار قابلیت «ایجاد alert برای موضوعات اخص در شبکه جهت اطلاع از جدیدترین تحقیقات آن حوزه» در رتبه سوم از میزان اهمیت قابل توجهی برخوردار است. پژوهشگران انتظار دارند با توجه به گستردگی و جامعیت «ریسرچ گیت»، آگاهی‌رسانی‌های شبکه به شکلی دقیق و متناسب با فیلد تخصصی آن‌ها انجام گیرد. به نظر می‌رسد تجهیز شبکه اجتماعی- پژوهشی «ریسرچ گیت» به قابلیت‌های بالا میزان رضایتمندی پژوهشگران در راستای یکپارچه‌سازی و انسجام امور پژوهشی و حمایت گسترده‌تر از فعالیت‌های پژوهشی را افزایش می‌دهد. در مجموع، پژوهشگران انتظار دارند «ریسرچ گیت» بسترهای مناسب‌تری جهت تسهیل و تسریع فعالیت‌های علمی و پژوهشی ایجاد نماید.

۶. پیشنهاد‌های پژوهشی

مسیر پیشرفت علم پایان‌ناپذیر است و پایان هر پژوهش، آغازی برای پژوهش‌های بعدی است. مبتنی بر یافته‌های حاصل از پژوهش حاضر، پیشنهاد‌هایی برای انجام پژوهش‌های آینده مرتبط با موضوع مورد بررسی ارائه می‌شود:

- ◇ با توجه به قابلیت‌ها و ابزارهای آلتمتریکس در «ریسرچ گیت»، پیشنهاد می‌شود پژوهش‌هایی در حوزه بررسی تطبیقی شاخص‌های ارزیابی فعالیت پژوهشگران در «ریسرچ گیت» با شاخص‌های استنادی در سایر نظام‌ها انجام گیرد.
- ◇ پیشنهاد می‌شود پژوهش‌هایی در رابطه با بررسی قابلیت‌های شبکه‌های اجتماعی-

---

1. Chicago
2. Harvard
3. IEEE
4. APA

پژوهشی بین‌المللی در مقایسه با شبکه‌های داخلی انجام گیرد و امکانات و تفاوت‌های موجود در شبکه‌ها با یکدیگر مقایسه شده و به این ترتیب، کاستی‌ها و برتری‌های شبکه‌های داخلی شناسایی شوند.

◇ با توجه به عدم استقبال پژوهشگران حوزه مهندسی در عضویت شبکه‌های اجتماعی داخلی، پژوهش‌هایی در رابطه با بررسی دلایل عدم استفاده پژوهشگران از شبکه‌های داخلی انجام گیرد.

◇ برخی پژوهشگران جامعه پژوهش به نحوه محاسبه امتیاز «آرجی» اشاره داشتند که به دلیل محرمانه بودن الگوریتم‌های محاسبه، امکان بررسی دقیق این شاخص وجود ندارد. البته، می‌توان با تجزیه و تحلیل پروفایل پژوهشگران در «ریسرچ گیت» به بررسی میزان همبستگی میان معیارهای سنجش امتیاز «آرجی» پرداخت. بنابراین، پیشنهاد می‌شود پژوهش‌هایی در این خصوص انجام شود.

فهرست منابع

بتولی، زهرا. ۱۳۹۲الف. قابلیت‌های شبکه اجتماعی ریسرچ گیت برای پژوهشگران. *گفت‌وگو علم و فناوری ۱* (۲): ۵۹-۶۸. <http://journals.isaim.ir/index.php/std/article/view/13> (دسترسی در ۱۳۹۴/۴/۱۸)

____. ۱۳۹۲ب. شناسایی قابلیت‌های شبکه‌های اجتماعی-پژوهشی و بررسی میزان سودمندی این قابلیت‌ها از منظر محققان علوم پزشکی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران.

بتولی، زهرا، مریم نظری، و فاطمه فهیم‌نیا. ۱۳۹۳. *نمایش برون‌داد علمی و فعالیت‌های پژوهشگران حوزه علوم پزشکی فعال در شبکه اجتماعی-تحقیقاتی ریسرچ گیت*. همایش ملی سنجش علم: ارزشیابی و آسیب‌شناسی، اصفهان.

عاملی، سعیدرضا. ۱۳۹۰. *رویکرد دوفضایی به آسیب‌ها، جرایم، قوانین و سیاست‌های فضای مجازی*. تهران: امیرکبیر.

عرفان‌منش، محمدامین، امیررضا اصنافی، و هما ارشدی. ۱۳۹۴. *دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی کشور در ریسرچ گیت: مطالعه آلت‌متریکس*. *فصلنامه دانش‌شناسی* ۸ (۳۰): ۵۹-۷۲.

یعقوبی ملال، نیما. ۱۳۹۳. *انگیزه‌ها و تعاملات اطلاعاتی دانشمندان در شبکه حرفه‌ای ریسرچ گیت*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه خوارزمی.

Boyd, D., and N. Ellison. 2007. Social network sites: Definition, history, and scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication* 13 (1). <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1083-6101.2007.00393.x/pdf> (accessed September 11, 2015).

Bullinger, A. C., S. H. Hallerstedde, U. Renken, J. Soeldner, and K. M. Moeslein. 2010. *Towards research collaboration- a taxonomy of social research network sites*. Proceedings of the Sixteenth Americas Conference on Information Systems, Lima, Peru. <http://aisel.aisnet.org/amcis2010/92> (accessed

January 18, 2015).

- Chakraborty, N. 2012. *Activities and reasons for using Social networking sites by research scholars in NEHU: A study on facebook and researchgate*. 8th Convention PLANNER-2012, Gangtok, Sikkim. <http://ir.inflibnet.ac.in/handle/1944/1666> (accessed September 14, 2015).
- Harmelen, M. V. 2012. Analytics for understanding research. *JISC CETIS* 1 (4). <http://publications.cetis.ac.uk/wp-content/uploads/2012/12/Analytics-for-Understanding-Research-Vol1-No4.pdf> (accessed Dec. 16, 2014).
- Madhusudhan, M. 2012. Use of social networking sites by research scholars of the University of Delhi: A study. *The International Information & Library Review* 44: 100-113. <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1057231712000215> (accessed July 4, 2015).
- Masud, S., M. Afrin, F. M. Choudhury, and S. I. Ahmed. 2012. Vizresearch: Linking the knowledge of people and the people with knowledge. *Procedia Computer Science* 9: 1416-1425. <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877050912002773> (accessed June 15, 2015).
- Researchgate. 2008. *About us*. <https://www.researchgate.net/about> (accessed August 27, 2014).
- Thelwall, M. and K. Kousha. 2015. Researchgate: Disseminating, communicating and measuring scholars?. *Journal of the American Society for Information Science and Technology* 66 (5): 876-889. <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/asi.23236/epdf> (accessed Sept. 12, 2015).

مریم رحمانی

دارای مدرک کارشناسی ارشد در رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی از دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران است. ایشان در حال حاضر کارشناس مسئول بخش پایگاه‌های اطلاعاتی کتابخانه مرکزی پردیس ۲ دانشکده‌های فنی دانشگاه تهران است. شبکه‌های اجتماعی علمی، پایگاه‌های اطلاعاتی، کتابخانه دیجیتال، سواد اطلاعاتی، علم‌سنجی، و کتابخانه‌های دانشگاهی از جمله علایق پژوهشی وی است.

عبدالرضا نوروزی چاکلی

دارای مدرک دکتری در رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی از دانشگاه فردوسی مشهد است. ایشان در حال حاضر دانشیار دانشگاه شاهد است. علم‌سنجی، سازماندهی اطلاعات، پایگاه‌های اطلاعاتی، و نمایه‌نامه‌های تخصصی و استنادی از جمله علایق پژوهشی وی است.

امیررضا اصنافی

دارای مدرک دکتری در رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی از دانشگاه شهید چمران اهواز است. ایشان در حال حاضر استادیار دانشگاه شهید بهشتی است.

وب‌سنجی و حوزه‌های وابسته، آرشیوهای تحت وب، مجلات الکترونیکی رایگان، و شبکه‌های اجتماعی از جمله علایق پژوهشی وی است.

